13. 3. 2009

ID: 55598

Důkaz v trestním řízení

Jestliže byl v rámci pracovního vztahu sepsán záznam z podnětu nadřízeného pracovníka pracovníkem, který v něm uvedl požadované okolnosti, pak ustanovení § 89 odst. 2 tr. ř. ani § 213 tr. ř. nevylučují, aby takový záznam byl jako listinný důkaz v trestním řízení v souladu s trestním řádem proveden.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 922/2008, ze dne 30.7.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání nejvyšší státní zástupkyně podaném v neprospěch obviněného JUDr. L. K., proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 19. 3. 2008, sp. zn. 31 To 383/2007, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Jablonci nad Nisou pod sp. zn. 4 T 50/2004, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušuje usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 19. 3. 2008, sp. zn. 31 To 383/2007. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Krajskému soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Jablonci nad Nisou ze dne 26. 9. 2007, sp. zn. 4 T 50/2004, byl obviněný JUDr. L. K. podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby Okresního státního zástupce v Havlíčkově Brodě, sp. zn. Zt 451/2003, která mu kladla za vinu spáchání trestného činu podplácení podle § 161 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., kterého se měl dopustit tím, že v době od 19. 3. 2002 se v Ú. n. L. ve třech případech jako okresní státní zástupce v Ch. v trestní věci J. Z. a s., vedené na Krajském státním zastupitelství v Ústí nad Labem pod sp. zn. 2 KZV 172/2000 bezdůvodně a neoprávněně osobně zajímal o stav řízení a způsob vyřízení u státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem JUDr. J. M., požadoval po něm, aby věc nepředával k výkonu dozoru jinému státnímu zástupci, a tvrdil, že požadavky obhajoby na doplnění dokazování jsou opodstatněné, že by bylo možno věc vrátit k došetření, a že se mu bude revanšovat, a konečně dne 20. 6. 2002 v H. L. v okrese J. n. N. svůj požadavek opakoval s tím, že má u sebe nějaké peníze od švagra, které mu dá a bude věc vyřešena, čímž mu nabízel peníze bez uvedení částky.

Státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Havlíčkově Brodě proti uvedenému rozsudku soudu prvního stupně podala v neprospěch obviněného odvolání, o němž rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci usnesením ze dne 19. 3. 2008, sp. zn. 31 To 383/2007, tak, že je podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti tomuto usnesení soudu druhého stupně ve spojení s rozsudkem soudu prvního stupně podala nejvyšší státní zástupkyně v neprospěch obviněného dovolání, které opřela o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř. Soudu druhého stupně vytkla, že se ztotožnil se soudem prvního stupně, jehož rozhodnutí považoval za správné a bezchybné, a že konstatoval, že dokazováním nebylo prokázáno, že skutek popsaný v žalobním návrhu je trestným činem, že nebyl prokázán úmysl obviněného ve vztahu k naplnění znaků předmětné skutkové podstaty, ani souvislost mezi obviněným a osobami vystupujícími v trestní věci obviněného J. Z. a s. Podle státní zástupkyně se odvolací soud nezabýval tím, že trestní řízení proti obviněnému bylo zahájeno z podnětu kárného senátu Nejvyššího

soudu České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“), který svým rozhodnutím ze dne 27. 8. 2003, sp. zn. 2 Skno 1/2002, přerušil kárné řízení vedené proti obviněnému pro skutek popsaný identicky s pozdější obžalobou. Soud prvního stupně pochybil, když ve svém rozhodnutí vyjádřil názor, že „není oprávněn zkoumat, zda ze strany obviněného došlo, či nedošlo ke kárnému provinění, které by případně mohlo být projednáno. Soud projednává věc pouze v rovině trestněprávní a v mezích trestního zákona, zda byly jednáním obviněného v plném rozsahu naplněny znaky skutkové podstaty trestného činu podplácení podle § 161 odst. 1, 2 tr. zák.“. Dovolatelka poukázala na to, že se soud prvního stupně při svých závěrech vůbec nezabýval tím, zda zprošťujícím výrokem nevytvořil pro přerušené kárné řízení překážku věci rozhodnuté. Podle nejvyšší státní zástupkyně se mělo ve věci postupovat tak, že před vyslovením zprošťujícího výroku si měl soud prvního stupně jako předběžnou otázku ujasnit, zda není jednání obviněného, v případě, že ho nebude možné kvalifikovat jako trestný čin podplácení podle § 161 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., posoudit jako kárné provinění podle § 28 zák. č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zák. č. 283/1993 Sb.“). V této souvislosti poukázala též na to, že zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zák. č. 7/2002 Sb“) neobsahuje výslovnou úpravu, podle níž by pravomocný zprošťující rozsudek pro týž skutek byl důvodem pro zastavení kárného řízení. Poukázala na ustanovení § 15 odst. 2 věty zák. č. 7/2002 Sb. a nutnost jeho výkladu se zřetelem k normativní úpravě obsažené v čl. 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod a čl. 4 odst. 1 protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod tak, že pravomocný zprošťující rozsudek tvoří překážku bránící dalšímu průběhu kárného řízení a nelze pominout ani hledisko reciprocity právní úpravy obou řízení, neboť podle pravidla zakotveného v § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. by pravomocně ukončené kárné řízení zřejmě bránilo trestnímu stíhání kárně obviněného pro týž skutek.

Dovolatelka na podkladě těchto úvah vyjádřila, že namísto zprošťujícího výroku podle § 226 písm. b) tr. ř., měl soud věc postoupit zpět kárnému senátu Nejvyššího soudu, aby v zahájeném řízení dále pokračoval, neboť zažalovaný skutek obviněnému kladený za vinu by mohl být tímto orgánem posouzen jako kárné provinění. V závěru dovolání proto navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, odst. 2 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci a zrušil také další rozhodnutí na toto rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a dále postupoval podle § 265l odst. 1 tr. ř. a přikázal Krajskému soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

K podanému dovolání se v souladu s § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřil obviněný, který uvedl, že s právním názorem vysloveným v dovolání nesouhlasí. Obviněný zmínil, že předmětem trestního řízení byl skutek, který byl naprosto identický se skutkem, pro který bylo v srpnu 2002 zahájeno kárné řízení, které bylo dne 27. 8. 2003 přerušeno a věc byla předána orgánům činným v trestním řízení. Teprve okresní soud provedl dokazování v potřebném rozsahu ve smyslu § 2 odst. 5 tr. ř. a důkazy hodnotil v souladu s § 2 odst. 6 tr. ř., přičemž opakovaně dospěl k závěru, že žalovaný skutek není trestným činem a obžaloby jej zprostil podle § 226 písm. b) tr. ř. Obviněný se ztotožnil s názory vyslovenými v rozsudku soudu prvního stupně, o tom, že v zájmu obviněného o postoupenou věc z Okresního státního zastupitelství v Chomutově na Krajské státní zastupitelství v Ústí nad Labem nespatřuje soud nic protiprávního. Zdůraznil, že obžaloba v průběhu celého předchozího trestního řízení neučinila návrh, aby byla věc postoupena ke kárnému řízení. Odvolací soud v odůvodnění svého usnesení ze dne 19. 3. 2008 podrobně ve shodě s nalézacím soudem uvedl, že v kontaktech s JUDr. J. M. neshledal cokoliv závadového, zejména i proto, že poznámka o nekvalitní práci ve věci obviněného Z. a s. se plně potvrdila. Obviněný proto shledal opodstatněným, že odvolání státní zástupkyně bylo jako nedůvodné podle § 256 tr. ř. zamítnuto. K postupu podle § 222 odst. 2 tr. ř. navrhovanému v dovolání obviněný uvedl, že dané ustanovení vyžaduje, aby k postoupení věci byl zjištěn odůvodněný předpoklad, že skutek by mohl být posouzen v kárném řízení jako kárné

provinění. Daný předpoklad však v tomto případě splněn nebyl, neboť žádné znaky případného kárného provinění soudy v jednání neshledaly. Z těchto důvodů nebyly pro postoupení věci dány zákonné podmínky, a proto byl vydán zprošťující rozsudek. Skutečnost, že kárné řízení ve věci bylo zahájeno již v roce 2002 ještě neznamená, že se v něm musí automaticky pokračovat. Zákon v těchto případech předpokládá, že v souladu s ustanovením § 15 odst. 2 zák. č. 7/2002 Sb. se kárné řízení zastaví. Poukázal na to, že vzhledem k tomu, že předmětem řízení je skutek z roku 2002, pro který je do současné doby dočasně zproštěn funkce státního zástupce, podané dovolání ve svém důsledku vede pouze k dalšímu neúnosnému prodlužování stavu, ve kterém se nyní nachází, a který není žádnými relevantními skutečnostmi odůvodňován. Z výše uvedených důvodů obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání nejvyšší státní zástupkyně podle § 265i odst. 1 písm. e), případně písm. f) tr. ř. odmítl.

Nejvyšší soud jako soud dovolací podle § 265c tr. ř. nejprve shledal, že dovolání nejvyšší státní zástupkyně je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou v souladu s ustanovením § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř., v zákonné lhůtě, a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.).

S ohledem na zásadu, že dovolání lze podat jen z důvodů taxativně uvedených v § 265b tr. ř., jejichž existence je podmínkou pro provedení přezkumu dovolacím soudem, Nejvyšší soud posuzoval obsah podaného dovolání a shledal, že v něm rozvedená argumentace s uplatněnými dovolacími důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. koresponduje.

Podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v ustanovení § 265a odst. 2 písm. a) – g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k). V daném případě se jedná o druhou z těchto dvou alternativ, neboť nejvyšší státní zástupkyně své dovolání opřela o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., podle něhož lze dovolání podat, spočívá-li rozhodnutí na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Dovolatelka svými argumenty rozvedenými v dovolání dostála i požadavkům vymezeným v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Těžištěm jejích výhrad jsou námitky směřují proti tomu, že když soud shledal, že v činu, který byl obviněnému kladen za vinu, nelze spatřovat trestný čin, nebyla soudy zvažována možnost posouzení tohoto činu jako kárného provinění ve smyslu § 28 zák. č. 283/1993 Sb., a v důsledku toho nedošlo k postoupení věci příslušnému orgánu. Vzhledem k tomu, že podstatou těchto výhrad je primárně posouzení otázky, zda lze v činu, který není trestným činem, spatřovat kárné provinění, od níž se až druhotně odvíjí možnost procesního řešení dalšího postupu ve věci, Nejvyšší soud tyto výhrady považoval, s ohledem na jejich hmotně právní povahu, za uplatněné v souladu s označenými dovolacímu důvody.

Když Nejvyšší soud ověřil, že dovolání splňuje zákonem stanovené požadavky po formální a obsahové stránce a nezjistil důvody pro odmítnutí dovolání, ve smyslu § 265i odst. 3 tr. ř., přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadenému rozhodnutí předcházející a dospěl k následujícím závěrům.

Podle výroku rozsudku soudu prvního stupně byl obviněný JUDr. L. K. zproštěn obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř., neboť nebylo prokázáno, že v žalobním návrhu označený skutek je trestným činem. Tento svůj závěr soud prvního stupně vysvětlil na straně 10 odůvodnění svého rozsudku tak, že na základě výsledků provedeného dokazování nedospěl k závěru, že by obviněný v celém rozsahu naplnil znaky trestného činu podplácení podle § 161 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., neboť nebylo

prokázáno úmyslné zavinění. Obviněného proto zprostil, protože v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem. Dále soud konstatoval „že v této souvislosti není oprávněn zkoumat, zda ze strany obviněného došlo, či nikoli ke kárnému provinění, které by případně mohlo být projednáváno. Soud projednává věc pouze v rovině trestněprávní a v mezích trestního zákona, zda byly jednáním obviněného v plném rozsahu naplněny znaky skutkové podstaty trestného činu podplácení podle § 161 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák.“

Soud druhého stupně, který odvolání státní zástupkyně podané proti rozsudku soudu prvního stupně jako nedůvodné zamítl, nevěnoval otázce, zda bylo s ohledem na všechny ve věci zjištěné okolnosti potřebné a nezbytné, aby se soud prvního stupně zabýval tím, zda je v činu, jenž byl obviněnému kladen za vinu, možné shledávat kárné provinění, a v tomto duchu, jak je shora konstatováno, uvedený závěr soudu prvého stupně ponechal bez povšimnutí, resp. s ohledem na to, že odvolání jako nedůvodné zamítl, jej považoval za správný, o čemž svědčí i jeho závěr na straně 9 odůvodnění usnesení, kde uvedl, že obviněný JUDr. L. K. byl správně podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn ze skutku uvedeného v obžalobě.

Nejvyšší soud však takto vyslovené názory a právní závěry o něž svá rozhodnutí soudy opřely a vyslovily je v obou napadených rozhodnutích, nepovažuje z dále uvedených důvodů za správné.

Nejprve dovolací soud shledal nutným ve vztahu k samotnému výroku, podle něhož byl obviněný zproštěn, podotknout, že odvolací soud mu nevěnoval potřebnou pozornost, protože ponechal bez povšimnutí pochybnosti, které zprošťující výrok v podobě, jak byl formulován, vzbuzuje. Soud prvního stupně který rozhodl, že se obviněný obžaloby zprošťuje podle § 226 písm. b) tr. ř., v tzv. právní větě uvedl, že „nebylo prokázáno, že v žalobním návrhu označený skutek je trestným činem“. Toto právní vymezení zprošťujícího důvodu a jeho zákonné označení jsou ve vzájemném rozporu, protože podle § 226 písm. b) tr. ř. soud obviněného zprostí, jestliže v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem, zatímco podle § 226 písm. a) tr. ř. lze obviněného zprostit, nebylo-li prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je obviněný stíhán. Z těchto ustanovení plyne, že s výsledky provedeného dokazování je spojen zprošťující výrok podle § 226 písm. a) tr. ř., který se uplatní, když soud po vyčerpání všech dosažitelných důkazů opatřených a provedených za součinnosti a na základě výsledků provedeného dokazování nemůže spolehlivě uzavřít, že se skutek vůbec stal. Důvod zproštění podle § 226 písm. b) tr. ř. se však použije, když se skutkový děj, který tvoří základ obžaloby stal, tzn., že došlo k tomu, v čem bylo spatřováno jednání a následek, tj. byla spolehlivě prokázána podstata skutku, o němž je soud povinen a oprávněn rozhodovat podle § 220 odst. 1 tr. ř., ale prokázaný skutek, pro nějž je obviněný stíhán, nenaplňuje všechny objektivní i subjektivní znaky žádné skutkové podstaty trestného činu. Je tak patrné, že podstata zprošťujícího důvodu podle § 226 písm. b) tr. ř. nemá skutkovou, ale právní povahu. Soud prvního stupně tudíž zcela nesprávně nenaplnění skutkové podstaty v žalobním návrhu označeného skutku spojil s výsledky dokazování, což se zákonnými podmínkami vymezenými pro zprošťující důvod podle § 226 písm. b) tr. ř. nekoresponduje.

Vedle této nesrovnalosti však považuje Nejvyšší soud za podstatnou a pro zrušení rozhodnutí rozhodující vadu to, že soud prvního stupně výrok o zproštění obviněného, aniž by zvažoval možnost postoupení věci ke kárnému soudu, odůvodnil nesprávným názorem, že „není oprávněn zkoumat, zda ze strany obviněného došlo, či nikoli ke kárnému provinění, které by případně mohlo být projednáváno a že soud projednává věc pouze v rovině trestněprávní a v mezích trestního zákona, zda byly jednáním obviněného v plném rozsahu naplněny znaky skutkové podstaty trestného činu podplácení podle § 161 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák.“. Odvolací soud pak pochybil, jestliže tento nedostatek odporující zásadám vyplývajícím z ustanovení § 222 odst. 2 tr. ř. a § 225 odst. 1 tr. ř. v rámci odvolacího řízení nenapravil a odvolání státní zástupkyně jako nedůvodné zamítl.

Je proto třeba zdůraznit, že ustanovení § 222 odst. 2 tr ř. stanoví, že soud postoupí věc jinému

orgánu, jestliže shledá, že nejde o trestný čin, avšak zažalovaný skutek by mohl být jiným orgánem posouzen jako přestupek nebo kárné provinění, o nichž je tento orgán příslušný rozhodovat. Zákon nepožaduje, aby soud zjistil a konstatoval, že žalovaný skutek je skutečně přestupkem nebo kárným proviněním, ale postoupení věci zde váže pouze na odůvodněný předpoklad, že příslušným orgánem může být takto posouzen. Proto tento orgán ani není při rozhodování vázán právním názorem soudu, který mu věc postoupil, a nemusí skutek posoudit jako přestupek nebo kárné provinění; nemůže ho již ovšem postoupit opětovně orgánům činným v trestním řízení z toho důvodu, že v něm spatřuje trestný čin, protože v tomto směru (tj. že skutek není trestným činem) je právní názor soudu závazný.

Z tohoto ustanovení plyne, že v případě, když soud shledá, že zažalovaný skutek není trestným činem, ale mohl by být jiným orgánem posouzen jako přestupek nebo kárné provinění, zproštění nepřichází v úvahu a věc musí být postoupena uvedenému orgánu podle § 222 odst. 2 tr. ř (k tomu viz rozhodnutí č. 6/1965 Sb. rozh. tr.).

I když z dikce ustanovení § 222 odst. 2 tr. ř. je patrné, že jen orgán oprávněný projednávat přestupky nebo kárná provinění může v rámci své pravomoci učinit v tomto směru závazné rozhodnutí, neznamená to, jak dovodil ve svém rozhodnutí nesprávně soud prvního stupně, že soud v tomto směru nečiní vůbec žádné úvahy, a tedy, že není oprávněn zkoumat, zda v činu, jenž byl předmětem obžaloby, nemůže být shledáno např. kárné provinění. Je tomu právě naopak, protože ve smyslu ustanovení § 225 odst. 1 tr. ř. a § 222 odst. 2 tr. ř. soud po zjištění, že nejde o trestný čin, ale že žalovaný skutek může být příslušným orgánem posouzen jako přestupek nebo kárné provinění, musí věc tomuto příslušnému orgánu postoupit. Podle ustanovení § 222 odst. 2 tr. ř. se proto nepožaduje, aby soud zjistil a konstatoval, že žalovaný skutek je skutečně přestupkem nebo kárným proviněním, ale postoupení věci zde váže pouze na odůvodněný předpoklad, že příslušným orgánem může být uvedeným způsobem posouzen.

To současně znamená, že když soud shledá, že v činu nelze spatřovat žádný trestný čin (viz též rozhodnutí č. 9/2007 Sb. rozh. tr.), nemůže dále pokračovat v hlavním líčení a zjišťovat další skutečnosti potřebné pro rozhodnutí o přestupku či kárném provinění, např. odstraňovat pochybnosti o tom, zda se skutečně obviněný dopustil tohoto přestupku (srov. rozhodnutí č. 34/1993 Sb. rozh. tr.), ale postupuje podle § 222 odst. 2 tr. ř. Soud tedy pouze vyslovuje, že posuzovaný skutek nenaplňuje znaky trestného činu, ale mohl by být posouzen jako přestupek či kázeňský delikt orgánem, který je k takovému projednání příslušný (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2005, sp. zn. 7 Tdo 1298/2006).

Tato povinnost soudu vyplývá rovněž z ustanovení § 225 odst. 1 tr. ř., podle kterého soud o tom, zda obviněného uzná vinným nebo jej obžaloby zprostí, rozhodne rozsudkem až tehdy, nebude-li věc vrácena státnímu zástupci podle § 221 tr. ř., předložena k rozhodnutí o příslušnosti podle § 222 odst. 1 tr. ř. či postoupena jinému orgánu podle § 222 odst. 2 tr. ř. a nedojde-li k zastavení trestního stíhání podle § 223 tr. ř., k podmíněnému zastavení trestního stíhání nebo schválení narovnání podle § 223a tr. ř. nebo k jeho přerušení podle § 224 tr. ř.

Podle uvedeného ustanovení je vyjádřeno, že rozsudek je formou rozhodnutí, k níž soud přistoupí nikoliv primárně, ale druhotně poté, shledal-li na základě výsledků provedeného dokazování, že ve věci nepřichází do úvahy jiné rozhodnutí, tedy až když nepřipadá do úvahy postup předpokládaný v ustanoveních § 221 až § 224 tr. ř.

Z uvedeného plyne, že ve věci soud rozhodne rozsudkem, až když vyloučí možnost jiných v § 221 až § 224 tr. ř. uvedených procesních postupů, což vychází ze zásady, že rozsudek je jedním z meritorních rozhodnutí, jímž se rozhoduje ve věci samé.

V pojednávané věci je vhodné podotknout i to, že rozhodnutí podle § 222 odst. 2 tr. ř. je namístě za

předpokladu, že o přestupku nebo o kárném provinění je možné před příslušným orgánem rozhodnout. Pokud by postih za tento delikt byl podle zvláštních předpisů např. promlčen, resp. delikt by nebylo možné projednat, např. že uplynula-li od jeho spáchání stanovená doba, nebylo by takto postupováno, a pak by přicházelo do úvahy obviněného zprostit obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř. (srov. rozhodnutí č. III/1964 a č. 68/1980 Sb. rozh. tr.).

Nejvyšší soud pro přezkoumání věci dospěl k závěru, že soudy obou stupňů tato zákonná pravidla nerespektovaly a pochybily, pokud bez úvah o tom, zda by bylo možné čin, v němž neshledaly trestný čin, posoudit jako kárné proviněné, byl obviněný obžaloby zproštěn podle § 226 písm. b) tr. ř. V rozporu s vymezenými zákonnými postupy tak neposuzovaly, že před zahájením trestního stíhání bylo proti obviněnému vedeno kárné řízení pro zcela shodně popsaný skutek jako je ten, pro nějž byl obviněný nyní zproštěn (č. l. 75), o němž prozatím nebylo meritorně rozhodnuto. Z obsahu spisu lze poukázat na to, že na č. l. 86 je založeno rozhodnutí kárného senátu Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 11. 2002, sp. zn 3 Ds 11/02, který ve věci uvedeného kárného návrhu rozhodl tak, že podle § 19 odst. 1 zák. č. 7/2002 Sb. JUDr. L. K. uznal vinným kárným proviněním podle § 28 zák. č. 283/1993 Sb., za které mu bylo uloženo kárné opatření spočívající ve snížení platu o 15% na dobu 6 měsíců. Dané rozhodnutí napadli Ministr spravedlnosti České republiky JUDr. P. R. a kárně proviněný JUDr. L. K. odvoláními, z jejichž podnětu byla věc projednávána kárným senátem Nejvyššího soudu, který rozhodnutím ze dne 27. 8. 2003, sp. zn. 2 Skno 1/2002, podle § 15 odst. 1 zák. č. 7/2002 Sb. kárné řízení přerušil a věc postoupil Okresnímu státnímu zastupitelství v Jablonci nad Nisou z důvodu, že skutečnosti, které jsou kárně obviněnému kladeny za vinu, mají znaky trestného činu (č. l. 94).

Protože soudy prvního ani druhého stupně současný stav věci kárného řízení nezkoumaly, Nejvyšší soud pro úplnost, aby bylo zcela zřejmé, že v tomto kárném řízení nedošlo k zastavení věci nebo jeho promlčení, z obsahu spisu kárné věci vedené Nejvyšším soudem proti kárně stíhanému JUDr. L. K. pod sp. zn. 2 Skno 1/2002 ověřil, že se na stavu přerušeného kárného řízení do doby projednávání nyní podaného dovolání nic nezměnilo, neboť kárný senát ve smyslu § 15 odst. 2 zák. č. 7/2002 Sb. nekonal žádné úkony, tedy v řízení nepokračoval a ve věci s ohledem na podané a nyní projednávané dovolání nevydal žádné rozhodnutí.

Na základě všech těchto zjištění Nejvyšší soud zjistil, že soudy tím, že nedodržely podmínky vyslovené v ustanoveních § 225 odst. 1 a § 222 odst. 2 tr. ř., pochybily, pokud došly k závěru, že nemohou zkoumat, zda lze v činu, v němž neshledaly trestný čin, spatřovat jeho možné posouzení jako kárné provinění, věc podle § 222 odst. 2 tr. ř. kárnému soudu Nejvyššího soudu nepostoupily, a obviněného podle § 226 písm. b) tr. ř. obžaloby zprostily. Z uvedených důvodů Nejvyšší soud dovolání nejvyšší státní zástupkyně posoudil jako důvodné, a podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka Liberec ze dne 19. 3. 2008, sp. zn. 31 To 383/2007, zrušil, jakož i další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. věc přikázal Krajskému soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Tím se věc vrací do stadia řízení před soudem druhého stupně, který bude povinen znovu z podnětu odvolání podaného státní zástupkyní podle § 254 odst. 1 tr. ř. rozsudek soudu prvního stupně a řízení, které jeho vydání předcházelo, přezkoumat.

Nejvyšší soud upozorňuje na to, že před tím, než bude možné řešit otázky z hlediska shora vymezených důvodů, které vedly dovolací soud ke zrušení napadeného rozhodnutí, bude nutné, aby odvolací soud znovu zkoumal správnost skutkových závěrů, protože za současného stavu řízení vznikají vážné pochybnosti o tom, zda se skutek, jak byl ve výroku popsán, stal a pokud ano, zda se jedná o jeden skutek, tak jak byl doposud zjištěn a skutkově popsán, anebo jde o dva skutky.

S ohledem na to, že závěry o tom, zda se skutek a v jaké podobě stal, jsou výsledkem před soudem provedeného dokazování, bude nutné se nejprve zabývat tím, zda učiněná skutková zjištění vycházející z podané obžaloby jsou výsledkem řádného dokazování a přesvědčivého hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. ř., o čemž vznikají pochybnosti, jak bylo i v odvolání státní zástupkyně zdůrazněno.

Pokud soud učinil závěr o zproštění podle § 226 písm. b) tr. ř., zjistil, že se skutek stal, a pro závěr, že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem, musel vycházet ze skutkového zjištění uvedeného ve zprošťujícím výroku. Nemohl mít tudíž pochybnosti o věrohodnosti výpovědi svědka JUDr. J. M., který je zejména nositelem tvrzení ve skutkových zjištěních uváděných. Soud prvního stupně, i když se výpovědí tohoto svědka, jakož i dalšími výpověďmi zabýval, neučinil žádný konkrétní závěr o tom, nakolik výpovědi svědka JUDr. J. M. věří. Přitom však, jak se z některých pasáží napadených rozhodnutí nabízí (viz str. 5, 6, 8), věrohodnost tohoto svědka zpochybnil. Uvedené pochybnosti vyjádřil například tím, že tento svědek v době, kdy mu měl rozhodné informace obviněný předat, byl pod vlivem alkoholu, a tím si nemusel všechny skutečnosti přesně pamatovat. Anebo jak soud na straně 9 nejasně konstatoval, „soud výpověď svědka JUDr. J. M. a jeho vnímání celé záležitosti považuje za ovlivněné strachem z toho, že by on sám neprošel nějakou prověrkou a zůstal by určitý stín na jeho osobě“. Vzhledem k tomu, že soud i přes tyto úvahy konkrétně a jasně neuvedl, zda je výpověď tohoto svědka věrohodná, event. v jaké její části jí věří či nevěří a proč, považuje Nejvyšší soud za nutné v dalším řízení tuto výpověď pečlivě podle všech kritérií § 2 odst. 6 tr. ř. posoudit a učinit v tomto ohledu jednoznačný závěr o věrohodnosti tohoto svědka.

Bude nutné v této souvislosti zvažovat všechny skutečnosti, za nichž k činu došlo, především nebude možné přehlížet, za jakých okolností uvedený svědek o svém poznatku informoval své kolegy, a za nichž toto své zjištění sděloval, a to nejen svému známému JUDr. J. H., ale i oficielně svému nadřízenému krajskému státnímu zástupci JUDr. J. J. a jeho náměstkyni JUDr. D. Ž. Pečlivě posoudit bude nutné i to, že po celou dobu, i přes závěr soudu o tom, že měl být svědek JUDr. J. M. v době, kdy s obviněným o úplatku hovořil, opilý, event. pod nezjištěným ovlivněním alkoholu, nikdy svou výpověď obsahově nezměnil, trval na ni, a to i přes všechna úskalí, která s tím, že o uvedené události informoval nejenom kamarády, ale zejména nadřízeného, byla spojená. Odvolací soud proto bude i s ohledem na všechny námitky okresního státního zástupce, které byly uplatněny v podaném odvolání, povinen tuto otázku důkladně zkoumat, a jak mu ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. ukládá, také hodnotit. Je též vhodné připomenout, že jen skutečnost, že svědek v průběhu uvedeného dne požil nezjištěné množství alkoholu, anebo to, že jednání obviněného JUDr. L. K., které pro něj, jak sám ostatním sděloval, bylo velmi překvapivé, si vysvětloval nejprve jako prověřování své osoby, není skutečností, kterou by bylo možné hodnotit ve směru nevěrohodnosti tohoto svědka.

Nejvyšší soud považuje za vhodné též poukázat na to, že pokud jde o úřední záznamy, které pro potřebu státního zástupce sepsali svědci JUDr. J. M., JUDr. D. Ž. a JUDr. J. H., jedná se o listiny, které byly podle výpovědi JUDr. J. J. zpracovány v rámci pracovně právního vztahu, tedy mimo rámec trestního řízení. Nejednalo se tudíž o úkony provedené orgány činnými v tomto trestním řízení. Není proto důvod, aby nebyly použity jako listinné důkazy ve smyslu § 213 tr. ř., jak nesprávně vyhodnotily oba soudy. Naopak je potřeba zdůraznit, že podle § 89 odst. 2 tr. ř. může za důkaz sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména mimo jiné i listiny důležité pro trestní řízení. O listinný důkaz jde tehdy, jestliže je pro trestní řízení důležitý obsah listiny. Pro úplnost Nejvyšší soud v této souvislosti dodává, že uvedené úřední záznamy byly sepsány ještě před tím, než ve věci byl podán dne 21. 8. 2002 návrh na zahájení kárného řízení a byly sepsány JUDr. J. H. (č. l. 76) dne 4. 7. 2002, JUDr. D. Ž. dne 26. 7. 2002 (č. l. 77) JUDr. J. J. dne 9. 7. 2002 (č. l. 78) a JUDr. J. M. dne 2. 7. 2002 (č. l. 79). Posléze byly připojeny jako součást návrhu na zahájení kárného řízení.

Jestliže byl v rámci pracovního vztahu sepsán záznam z podnětu nadřízeného pracovníka pracovníkem, který v něm uvedl požadované okolnosti, pak ustanovení § 89 odst. 2 tr. ř. ani § 213 tr.

ř. nevylučují, aby takový záznam byl jako listinný důkaz v souladu s trestním řádem proveden, resp. přečten. V daném případě se totiž nejedná o úřední záznamy, které byly sepsány za podmínek § 158 odst. 5 tr. ř. ani je nevyhotovily orgány činné v tomto trestním řízení, a proto není rozhodné, že byly provedeny před zahájením trestního stíhání. Jejich použitelnost jako důkazu v trestním řízení je nutné zkoumat toliko ve smyslu § 89 odst. 2, 3 tr. ř. Na základě těchto úvah je pak zcela nepochopitelný závěr odvolacího soudu, že uvedené úřední záznamy nebyly použitelné pro trestní řízení. Odvolací soud se zřejmě opíral o závěr soudu prvního stupně rozvedený na str. 7 zprošťujícího rozsudku s odkazem na stanovisko Ústavu státu a práva Akademie věd České republiky k otázce, zda osoba podezřelá z kárného provinění má právo odmítnout vysvětlení, podle něhož soud uzavřel, „že úřední záznamy o vysvětlení účinný v řízení ve věcech soudců a státních zástupců nemůže být použit v trestním řízení jako důkaz“.

Odvolací soud bude muset znovu zkoumat správnost takového závěru s uvážením toho, že soud hodnotí důkazy podle pravidel stanovených trestním řádem, především na základě ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. a z hledisek § 89 odst. 2 tr. ř., event. § 213 tr. ř., pokud se jedná o listinný důkaz. Soud v rámci hodnocení důkazů a posuzování jejich použitelnosti není vázán žádnými stanovisky jiných úřadů či orgánů.

Všechny tyto skutečnosti bude nutné znovu pečlivě uvážit, provedené důkazy důkladně hodnotit, zejména pokud jde o výpověď svědka JUDr. J. M., a tvrzení uváděná na svou obhajobu obviněným, k níž je zejména nutné posuzovat, že obviněný skutečně v předmětné trestní věci, jíž svědek JUDr. J. M. jako státní zástupce krajského státního zastupitelství dozoroval, opakovaně intervenoval, a to nejen u tohoto státního zástupce, ale jak vyplývá z výpovědi svědkyně JUDr. D. Ž., i v předešlých stádiích tohoto řízení, což svědčí o tom, že měl na věci velmi výrazný zájem, který ani sám nepopírá. Obviněný nepopírá ani to, že v souvislosti s touto věcí o penězích před svědkem JUDr. J. M. hovořil. Podle své verze výpovědi však tuto skutečnost staví do jiných skutkových okolností. Nelze proto vyloučit, že se v rámci jím takto uplatňované obhajoby jedná o jiné skutkové zjištění, než které je uvedeno v popisu skutku, jímž byl obviněný zproštěn obžaloby, neboť podle jeho verze lze shledávat dvě jím uváděná vysvětlení, a to buď, že zval svědka JUDr. J. M. na „skleničku“, anebo že před ním hovořil o penězích nikoliv ve vztahu k nabízenému úplatku, ale proto, že svědkovi sděloval, že mu švagr vrátil bývalý dluh.

Na soudu odvolacím bude, aby se ze všech takto naznačených pochybností a nesrovnalostí z podnětu podaného odvolání ve smyslu ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. zabýval správností postupu soudu prvního stupně při hodnocení především výpovědí obviněného a svědka JUDr. J. M., a pečlivě posoudil, zda skutková zjištění a na nich učiněné právní závěry jsou správné a úplné.

Na základě výsledku tohoto dokazování a zhodnocení důkazů bude nutné, aby soud najisto stanovil, zda se skutek stal a v jaké podobě se ho obviněný dopustil.

Pro případ, že budou skutková zjištění prokázána v podobě, jaká jsou nyní popsána ve zprošťujícím rozsudku, bude nutné zkoumat, zda jde o skutek jeden nebo o dva skutky.

Tuto otázku bude nutné posuzovat podle pravidla vycházejícího z ustanovení § 3 odst. 1 tr. zák., že momentem, který dělí pachatelovo jednání na různé skutky, je následek závažný z hlediska trestního práva, který pachatel způsobil nebo chtěl způsobit. Za jeden skutek lze považovat jen ty projevy vůle pachatele navenek, které jsou pro tento následek kauzální, pokud jsou zahrnuty zaviněním (viz rozhodnutí č. 8/1985 Sb. rozh. tr.).

Výrokem rozsudku soudu prvního stupně, s nímž se odvolací soud ztotožnil, byl obviněný JUDr. L. K. zproštěn pro čin pospaný tak, že v době od 19. 3. 2002 se v Ú. n. L. ve třech případech jako okresní státní zástupce v Ch. v trestní věci J. Z. a s., vedené na Krajském státním zastupitelství v Ústí nad

Labem pod sp. zn. 2 KZV 172/2000 bezdůvodně a neoprávněně osobně zajímal o stav řízení a způsob vyřízení u státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem JUDr. J. M., požadoval po něm, aby věc nepředával k výkonu dozoru jinému státnímu zástupci, a tvrdil, že požadavky obhajoby na doplnění dokazování jsou opodstatněné, že by bylo možno věc vrátit k došetření, a že se mu bude revanšovat, a konečně dne 20. 6. 2002 v H. L. v okrese J. n. N. svůj požadavek opakoval s tím, že má u sebe nějaké peníze od švagra, které mu dá a bude věc vyřešena, čímž mu nabízel peníze bez uvedení částky.

Podle tohoto obsahu skutkového zjištění není vyloučeno, že obviněný popsaným jednáním nezpůsobil jen jeden následek, ale následky dva. První, spočívající v tom, že nabídl nebo slíbil úplatek, a tedy trestný čin podplácení podle § 161 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., jehož znaky lze mít za naplněné zejména v té části skutku, že konečně dne 20. 6. 2002 v H. L. v okrese J. n. N. svůj požadavek opakoval s tím, že má u sebe nějaké peníze od švagra, které mu dá a bude věc vyřešena, čímž mu nabízel peníze bez uvedení částky. Druhý následek by bylo možné spatřovat ve zneužití pravomoci veřejného činitele ve smyslu § 158 tr. zák., pro což by svědčila ta část popsaného činu, že v době od 19. 3. 2002 se v Ú. n. L. ve třech případech jako okresní státní zástupce v Ch. v trestní věci J. Z. a s., vedené na Krajském státním zastupitelství v Ústí nad Labem pod sp. zn. 2 KZV 172/2000 bezdůvodně a neoprávněně osobně zajímal o stav řízení a způsob vyřízení u státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem JUDr. J. M., požadoval po něm, aby věc nepředával k výkonu dozoru jinému státnímu zástupci, a tvrdil, že požadavky obhajoby na doplnění dokazování jsou opodstatněné, že by bylo možno věc vrátit k došetření, a že se mu bude revanšovat.

Vzhledem k tomu, že se možností toho, zda se v daném případě nejedná o dva skutky, eventuelně o jeden skutek, v němž byly shledány dva trestné činy spáchané v jednočinném souběhu, soudy doposud nezabývaly, a dokazování na objasnění těchto otázek významných pro právní posouzení nebylo zaměřeno, nelze za současného stavu dokazování bezpečně a spolehlivě určit, zda se jedná o dva nebo o jeden následek.

Nejvyšší soud však může již nyní uvést, že významnou okolností, na jejíž objasnění bude nezbytné další dokazování zaměřit, je to, kdy, jak, komu, a za jakých okolností, resp. v jakých souvislostech obviněný JUDr. L. K. nabízel, že se bude revanšovat. Jestliže by totiž bylo prokázáno, že obviněný uváděl, že se bude revanšovat i v rámci neoprávněných intervencí v době vymezené od 19. 3. 2002, tedy přede dnem 20. 6. 2002, bylo by možné dojít k závěru, o tom, že jde o dva skutky, jak je shora naznačeno, neboť právě tuto skutečnost by bylo možné považovat za naplnění znaku „opatřit jinému neoprávněný prospěch“ ve smyslu § 158 odst. 1 tr. zák., jehož se dopustí veřejný činitel, který v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch a) vykonává svou pravomoc způsobem odporujícím zákonu, b) překročí svou pravomoc nebo c) nesplní povinnost vyplývající z jeho pravomoci. Úvahy o naplnění tohoto znaku pak bude nutné posuzovat na podkladě prokázaných okolností ze všech právních hledisek a souvislostí významných pro určení existence každého ze znaků této do úvahy přicházející skutkové podstaty.

Nejvyšší soud proto poukazuje na to, že bude třeba zkoumat, zda státní zástupce okresního státního zastupitelství byl za daných skutkových okolností v pozici veřejného činitele (viz § 89 odst. 9 tr. zák.). Dojde-li soud k závěru, že tento znak naplnil, bude třeba se zabývat tím, zda jednáním spočívajícím v tom, že ve třech případech jako okresní státní zástupce v Ch. v trestní věci vedené na Krajském státním zastupitelství v Ú. n. L. se bezdůvodně a neoprávněně osobně zajímal o stav řízení a způsob vyřízení u státního zástupce Krajského státního zastupitelství, požadoval po něm, aby věc nepředával k výkonu dozoru jinému státnímu zástupci, a tvrdil, že požadavky obhajoby na doplnění dokazování jsou opodstatněné, že by bylo možno věc vrátit k došetření, a že se mu bude revanšovat, nepřekračoval svou pravomoc (vymezenou zák. č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství ve znění pozdějších právních předpisů), a tím nenaplnil uvedený znak podle § 158 odst. 1 písm. b) tr. zák. O překročení pravomoci veřejného činitele jde tehdy, když pachatel vykonává činnost, která patří do

pravomoci jiného veřejného činitele, popř. orgánu, a to i nadřízeného, pokud veřejný činitel nemá právo vztáhnout vyřízení věci na sebe (viz k tomu rozhodnutí č. 19/1981 str. 110 až 111 Sb. rozh. tr.).

V případě, že výsledky provedeného dokazování by nevedly k naznačeným závěrům o tom, že jde o dva samostatné skutky, bude i přesto nutné, aby soud zkoumal, zda v činu, který by byl jedním skutkem, nejsou naplněny znaky shora zmíněných dvou trestných činů, tedy jednak trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. b) tr. zák. a jednak podplácení podle § 161 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. V takovém případě by se jednalo o jednočinný souběh obou trestných činů, který není vyloučen.

Poté, co soud na základě všech těchto vyslovených názorů a právních závěrů posoudí všechny významné skutečnosti ohledně rozsahu provedeného dokazování, hodnocení věrohodnosti zejména svědka JUDr. J. M., uváží správnost skutkových závěrů a na jejich podkladě učiní právní závěry, bude nutné rozhodnout o vině obviněného. Pokud i přes všechny uvedené výhrady, které nyní Nejvyšší soud vznesl v tomto rozhodnutí, odvolací soud shledá, že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem, bude povinen ve smyslu shora uvedeného názoru věc podle § 222 odst. 2 tr. ř. postoupit ke kárnému projednání kárnému soudu, a s ohledem na stav kárného řízení ve věci sp. zn. 2 Skno 1/2002, bude příslušným orgánem k projednání uvedené věci kárný senát Nejvyššího soudu.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Nemajetková újma, nutná obrana (exkluzivně pro předplatitele)
- Opatrovník (zmocněnec) poškozeného (exkluzivně pro předplatitele)
- Právní styk s cizinou (exkluzivně pro předplatitele)
- Podjatost soudce
- Poškozený (exkluzivně pro předplatitele)
- Odejmutí věci soudci
- Přerušení výkonu trestu odnětí svobody
- Účinné vyšetřování (exkluzivně pro předplatitele)
- Nesprávný úřední postup
- Adhezní řízení
- Poučení o přípustnosti dovolání v trestním řízení (exkluzivně pro předplatitele)